

ἀφ' τὴν ἀνδρικήα φύσι | θεωρῶντα τέτοιες εὐμορφίες».

Α) Ἐπιθετικ. 1) Ὁ ἀνήκων, ὁ ἀρμόζων εἰς ἄνδρα σύνηθ. : *Αὐτὴ ἡ γυναῖκα ἔχει ἀντρίκεια φωνή. Φορεσιὰ ἀντρίκεια. Παπούτσι ἀντρίκεια σύνηθ. Καβάλλα ἀντρίκεια Πελοπν. (Κλουτσινοχ.) Πουκάμισο ἀδρικήα καὶ γυναίκεια Πελοπν. (Οἶν.) Ὑ τοῖς ἀντρίκειες δουλειές νὰ μὴν ἀνακατώ- νουσαι Πελοπν. (Λάστ.) || Ἄσμ.*

Κὶ ἄκουσ' ἀδρικήα κλάματα, γυναίκεια μοιρολόγια Ἦπ. (Τζουμέρκ.) — Ποίημ.

Μόλις τ' ἀντρίκειο χάραξε ὅς τὸ πρόσωπό μου χνούδι ΚΠαλαμ. Φλογέρ. βασιλ.² 120. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀντρή- σιος. 2) Γενναῖος ἀνδρεῖος, ἐπὶ πράξεων ἢ λόγων σύνηθ. : Ἀντρίκεια λόγια σύνηθ. Ἀδρικήα, ὅχι γυναικήσια πράματα Α.Ρουμ. (Φιλιππούπ.) Κ' εὗρισκε πῶς δὲν ἦταν ἀντρίκειο φέροισο, ἀντὶς νὰ τὰ βάλῃ παλληκαρήσια μὲ τὸ φταιχτή, νὰ βλαστημάῃ τὸ Θεὸ ΚΜπαστ. Ἀλιευτ. 119. Συνών. ἀντρίστικος 2.

Β) Οὐς. 1) Τὸ δι' ἄνδρας προωρισμένον μέρος τῆς οἰκίας ἢ ἐκκλησίας, ὁ ἀνδρωνίτης Ἦπ. Θήρ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Κεφαλλ. Μακεδ. (Καστορ. κ. ἀ.) Σκόπ. κ. ἀ. : *Τοῦ βουλέφρανι τ' ἀδρικήιον τ'ς Φανερωμένης Σκόπ. 2) Τὸ ἀνδρικόν φόρεμα Μύκ. : Νὰ μοῦ βάλλῃς ἀδρίτσια νὰ ῥτω μαζί σου. 3) Γενετήσιος ὄργασμος Πελοπν. (Λακων.) : *Μοῦ ῥθανε τ' ἀδρικήα μου. Τῆς ῥθανε κι αὐτεινῆς τ' ἀδρικήα της. 4) Θυμός, ὄργη Πελοπν. (Λακων.) : Τὸν ἐπίασε τ' ἀδρικήιο.**

ἀντρίκιος ἐπίθ. Θράκ. ἀδρίκ'κους Θράκ. (Αἶν.) Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀντρίκος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικός δι' ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου.

Ἀντρίκειος Α 1, ὁ ἰδ. : *Μνῆὰ φορεσιὰ φορέματα ἀντρίκεια Θράκ. Ἐβγαλὶ τ' ἀδρίκ'κα φουρέματα κ' ἔμ'νι μὲ τὰ ῥ'νικίτ'κα Αἶν.*

ἀντρίκος ἐπίθ. σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. κ. ἀ.) ἀνδρικό τό, ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,123.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. ἀνδρικός.

1) Ἀντρίκειος Α 1, ὁ ἰδ., σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ.) : *Ἀντρίκα καλαπόδια - παπούτσια - φορέματα κττ. σύνηθ. Ἀντρίκον λῶμαν Κερασ. 2) Τὸ οὐδ. ὡς οὐς, τὸ μέρος τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός, τὸ ὁποῖον κληρονομεῖ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ΓΧατζιδ. ἔνθ' ἀν. Συνών. ἀντρομοίρι 1.*

ἀντρισμαν τό, Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) Πληθ. ἀντρίσματα Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀντρίζω. Πβ. καὶ μεσν. ἀνδρισμα.

Ἡ μετ' ἀνδρὸς σύζευξις, ὑπανδρεία, ἐπὶ γυναικός : *Ἡ κόρη τ' ἀντρισμάτ' ἔν' (εἶναι ἐν ὥρᾳ γάμου) Κρώμν. Χαλδ. || Παροιμ. φρ. Τ' ἀντρισμαν καὶ τὸ τούρκισμαν ἔσαν ἔν' (διὰ τοῦ γάμου τῆς ἡ γυνὴ ἀλλάζει τελείως κατάστασιν) Χαλδ.*

ἀντρίστικα ἐπίρρ. Πόντ. (Οἶν.) ἀδρίστικα Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀντρίστικος.

Ὡς ἐμπρέπει εἰς ἄνδρα, ἀνδρικῶς, γενναίως ἔνθ' ἀν. : *Σοῦ μιλῶ ἀδρίστικα Κρήτ. Πολεμοῦν ἀδρίστικα αὐτόθ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀντρεῖα.*

ἀντρίστικος ἐπίθ. Πόντ. (Οἶν.) Ρόδ. — ΔΒουτυρ. Διωγμέν. ἀγάπ. 29 ἀδρίστικος Κρήτ. Κύθν.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀντρεας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίστικος.

1) Ἀντρίκειος Α 1, ὁ ἰδ., Κρήτ. Κύθν. — ΔΒουτυρ. ἔνθ' ἀν. : *Ἀντρίστικη ἐκκλησιὰ Ρόδ. Ἀπάλιο ἀδρίστικο (ἀπά- λιο = πάλῃ) Κρήτ. Δουλειές ἀδρίστικες Κύθν. Εἶχε ἀκούσει βογγητὰ καὶ φωνές χοντρές, ἀντρίστικες ΔΒουτυρ. ἔνθ' ἀν.*

β) Οὐδ. πληθ. οὐς., ἀνδρικά ἐνδύματα Κρήτ. : *Ἐβαλεν ἀδρίστικα αὐτεῖν ἡ κόρη. 2) Ὁ ἀρμόζων εἰς ἄνδρα, ἀνδρεῖος, γενναῖος Κρήτ. Πόντ. (Οἶν.) : Εἶπε ἓνα λόγο ἀδρίστικο Κρήτ. || Ἄσμ.*

Νὰ ἰδῇς ἀπάλιο ἀδρίστικο, τὸ κάνον οἱ-ῥ-ἀδρωμένοι, τὸ κάνουν οἱ ἄδρες οἱ καλοὶ οἱ καστροπολεμάρχοι (ἀπάλιο = πάλῃ) αὐτόθ. Συνών. ἀντρίκειος Α 2.

ἀντρίτσάνα ἡ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀντρίτσης καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άνα.

Γυνὴ ἀνδρώδης, ρωμαλέα ὡς ἀνὴρ : *Σὰν τὴν ἀντρίτσά- ναν ἦταν ἡ κόρη μου τῷ ἐπόβκαλέν τὴν ἡ ἀρρώσκια (ἐπόβκα- λεν = ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ μέσου). Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀντρο- γυναῖκα 1.*

ἀντρίτσης ὁ, Α.Ρουμ. (Σωζόπ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀντρεας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσης.

Ὁ σύζυγος, θωπευτικῶς : Παροιμ.

Ἀντρα μου, ἀντρίτση μου, καλέ μου καβαλλάρι (ἐπὶ τῶν ἐπαινούντων τινὰ δι' ἀρετὰς ἀνυπάρχτους). || Ἄσμ.

Σῦρε, πάνε ὅς τὸν Κωνσταντῆ, ἴσως αὐτὸς σὲ πάγῃ.

— *Ἀντρίτση μου, ὅς τὸν τόπο μου, πά' ἡ ψυχὴ μου βγαίνει. Συνών. ἀντρίτσι 2.*

ἀντρίτσι τό, ἀμάρτ. ἀδρίτσι Κρήτ. ἀδρίτ' Θράκ. (Σαρεκκλ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀντρεας καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ίτσι.

1) Ἀνὴρ μικρόσωμος Κρήτ. Συνών. ἀντράκι 1.

2) Ὁ σύζυγος, θωπευτικῶς Θράκ. (Σαρεκκλ.) Συνών. ἀντρίτσης. 3) Ἀνὴρ ἀνδρεῖος, γενναῖος, παλληκάρι Κρήτ. : Ἄσμ.

Μικρὸν ἀδρίτσι διώχνουνε ἑκατὸ δγὸ νομάτοι, τόπους τόπους τὸ διώχνουνε, τόπους τὸ πολεμοῦνε, τόπους ἔκανε γυρίσματα κ' ἔδειχνε τὴν ἀδρεῖά του.

Συνών. ἀντράκι 3.

Ἀντρίωτικο τό, Εὐβ. (Κάρυστ. Πλατανιστ.)

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. Ἀντρίωτης καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικο < -ικός.

Εἶδος σύκων.

ἀντρογενεῖα ἡ, Ἀνάφ.

Ἐκ τῶν οὐς. ἀντρεας καὶ γενεῖα.

Ἡ γενεὰ τοῦ συζύγου : Ἄσμ.

Ὅπου θέλει νὰ λέγεται νύφη καὶ κυρὰ νύφη, ν' ἀγαπᾷ τὸν ἀντρα τῆς καὶ τὴν ἀντρογενεῖα τῆς.

ἀντρογιός ὁ, ἀμάρτ. ἀντρογιός Ἦπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τῶν οὐς. ἀντρεας καὶ γιός.

Προγονός, υἱὸς τοῦ συζύγου ἐκ προτέρου γάμου.

ἀντρογυναίκα ἡ, σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ.) Τσα- κων. ἀντρογεναῖκα Ρόδ. ἀδρουγναῖκα Κεφαλλ. Κρήτ. Πελοπν. (Λακων.) Σῦρ. (Ἐρμούπ.) ἀδρουῖναῖκα Σύμ. ἀντρογυναῖκα Ἦπ. (Ζαγόρ.) κ. ἀ. ἀδρουῖναῖκα Λέσβ. Σάμ. ἀδρουῖναῖκα Θήρ. ἀντρογύναικο τό, Ζάκ. Ἦπ. ἀδρουῖναῖκο Κύθηρ. ἀντρογύνικου Μακεδ. (Καταφύγ.) ἀντροναικο Καππ.

Ἐκ τῶν οὐς. ἀντρεας καὶ γυναῖκα. Ὁ τύπ. ἀδρειο- γυναικα ἐκ παρετυμ. πρὸς τὸ ἀντρεῖος.

1) Γυνὴ ἀνδρώδης καὶ ρωμαλέα σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ.) Τσακων. : Αὐτὴ εἶναι ἀντρογυναῖκα σύνηθ. Μιὰν ἀδρουγναῖκα ποῦ κάνει πέδε ἄδρες καλὰ Κρήτ. Ἀδρουγναῖκα

δουλεύει σὰν ἄδρας Κεφαλλ. Σουσιή άντρογυναικα Ἡπ. (Ζαγόρ.) Συνών. Ἀμαζόνα, άντριτσάνα. Πβ. άγω-
ρίνα 1, άντράγουρος, άντρούτσος. β) Γυνή εύφυής
καί ίκανή ώς άνήρ Ζάκ. Ἡπ. Πελοπν. (Λακων.) 2) Οὐδ.
άντρονάικο, άνδρόγυνον Καππ. : Ἄσμ.

Ἐχώρ'σα καί άντρονάικα ἀσ' τὸ προσκεφαλάδι.

Συνών. άντρίόγυνο 1.

άντρογυνάκι τό, Εὐβ. Κῶς άντρούνάκι Κάρπ. άδρου-
νάκι Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. άντρίόγυνο καί τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άκι.

Νεαρὸν άνδρόγυνον ἔνθ' άν. : Ἄσμ.

Ἀντρούνάκι τρήμερο 'ς τῇ ρίζα μου κοιμήθη

Κάρπ.

Νὰ εἶναι καλορρίζικο τὸ νῆδον άντρογυνάκι

Κῶς

Ἀντρογυνάκι νεούτσικο καί νεοστεφανωμένο,

ποῦ σὲ στεφάνωσ' ὁ Χριστὸς κ' ἡ Παναγία Παρθένα

Εὐβ. Συνών. άντρογυνούτσικο.

άντρογυνάρικος επίθ. άμάρτ. άδρουγενάρικος Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐς. άντρίόγυνο καί τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -άρικος.

1) Ὁ άνήκων εἰς τὸ άντρίόγυνο : Ἀδρουγενάρικο κρεβ-
βάτι. Συνών. άντρογυνιάρικος 1. 2) Πληθ., τὰ ἐναλ-
λὰς τικτόμενα ἄρρενα καί θήλεα : Ἀυτὴ τὰ γεννᾷ άδρουγενά-
ρικα. Συνών. άντρογυνᾶτος, άντρογυνιάρικος 2.

άντρογυνᾶτος επίθ. άμάρτ. άδρουγενᾶτος Πελοπν.

(Μάν. Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐς. άντρίόγυνο καί τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ᾶτος.

Ἀντρογυνάρικος 2, ὁ ἰδ. : Ἀυτὴ κάνει τὰ παιδιὰ
άδρουγενᾶτα.

άντρογυνεύω άμάρτ. άδρουγνεύω Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐς. άντρίόγυνο.

Νυμφεύω, ὑπανδρεύω : Ἀδρουγνεύω τὸν δεῖνα μὲ τῇ
δεῖνα. Συνών. παντρεύω.

άντρογύνι τό, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. άντρίόγυνο.

Ἀντρίόγυνο 1, ὁ ἰδ. : Ἄσμ.

Ὁ ἥλιος ἐβασίλευε, μαλῶνει τ' άντρογύνι,
καί τῶρα συλλογίζονται τί μέλλει γιὰ νὰ γίνη.

άντρογυνιακός επίθ. άμάρτ. άντρογενιακός Πε-

λοπν. (Λάστ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. άντρίόγυνο καί τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ιακός.

Ὁ άνήκων εἰς σύζυγον, ὁ συζυγικός, ἐπὶ συζυγικῶν
καθηκόντων πρὸς τὴν σύζυγον : Τοῦ λέει ὁ ἀδερφός του
νὰ κάμῃ τὰ άντρογενιακά του ἔργα.

άντρογυνιάρικος επίθ. Πελοπν. (Ἀργ.) άδρουγνιάρ-
ικος Πελοπν. (Λακων.) άντρογενιάρικος Ζάκ. άντροεπιάρ-
ικος Κέως

Ἐκ τοῦ οὐς. άντρίόγυνο καί τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ιάρικος.

1) Ἀντρογυνιάρικος 1, ὁ ἰδ., Ζάκ. : Κρεββάτι άντρο-
γενιάρικο. 2) Ἀντρογυνιάρικος 2, ὁ ἰδ., Πελοπν.
(Ἀργ. Λακων.) : Τὰ 'χει άντρογυνιάρικα Ἀργ. Ἡ τάδε τὰ
κάνει άδρουγνιάρικα Λακων. 3) Πληθ., δίδυμα ἄρρεν
καί θήλυ Κέως.

άντρίόγυνο τό, άντρίόγυνον Κύπρ. Πόντ. (Κερασ.)
άντρίονον Κύπρ. Πόντ. (Τραπ.) άντρίόγυνο κοιν. άδρόγυνο
Κεφαλλ. Κρήτ. Πάρ. (Λεῦκ.) Σῦρ. (Ἐρμούπ.) κ. ἄ.
άντρίόγ'νον βόρ. ἰδιώμ. άδρόγ'νον Θράκ. (Κομοτ.) κ. ἄ.
άντρίονο Ἡπ. Κάρπ. Κάσ. Μεγίστ. Νάξ. Πόντ. (ἽΟφ.)
Τῆλ. κ. ἄ. άδρόγυνο Θήρ. Κέρκ. Κρήτ. Πάρ. Σύμ. Σῦρ.
(Ἐρμούπ.) κ. ἄ. άντρίονον Μακεδ. (Σιάτ.) Στερελλ. (Αἰ-
τωλ.) άδρόγυνο Σάμ. κ. ἄ. άντρίόγενο Ζάκ. Πελοπν.
(Τρίπ.) άδρόγενο Κεφαλλ. Λευκ. άντρίόγενο Πελοπν.
(Βούρβουρ.) Σίφν. άδρόγενο Ἀνδρ. Κύθν. Πελοπν. (Οἶν.)
άντρίόεν-νον Λυκ. (Λιβύσσ.) άντρίόγυνε Τσακων.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐς. άνδρόγυνον, παρ' ὃ καί άντρίό-
γυνον καί άντρίόγυνον.

1) Ἀνήρ καί γυνή νομίμως διὰ τῶν δεσμῶν τοῦ γάμου
συζευθέντες, σύζυγοι κοιν. καί Πόντ. (Κερασ. ἽΟφ.
Τραπ.) Τσακων. : Ἀυτοὶ εἶναι ἕνα ἀγαπημένο άντρίόγυνο
κοιν. || Φρ. Νὰ ζήσῃ τ' άντρίόγυνο ! (εύχῃ) σύνηθ. Τ' άδρόγενο
τῆς ἀγίας Παρασκευῆς (ἐπὶ ζεύγους πολὺ ἡγαπημένου)
Ἀνδρ. Ἀδρόγυνο ξεχωρίζει ! (ἐπὶ ραδιούργου) Κρήτ. κ. ἄ.
|| Γνωμ.

Μούτε 'ς τ' άδρόγυνο κακιά μούτε 'ς τ' άδέρφια μάχη
(ἡ φιλονικία μεταξὺ άνδρόγυνου καί ἀδελφῶν δὲν διαρκεῖ
ἐπὶ πολὺ) αὐτόθ. Ὅντες χωρίζῃ άντρίόγυνο, καί τὰ βουνὰ
ραῖζουν (δεινότερον δυστύχημα θεωρεῖται ἡ διάλυσις τοῦ
γάμου) Ἀθῆν. Τ' άντρογύνου οἱ χαρὲς ὀχτὼ μέρες καί λιγάκι
(διότι μετὰ ταῦτα ἀρχίζουν αἱ σκέψεις καί φροντίδες)
Ἀθῆν. Συνών. άντρογύνι, άντρίόναικο (ἰδ. άντρο-
γυναικα 2). 2) Συνοικέσιον Λυκ. (Λιβύσσ.) : Ἀυτὸ
τ' άντρίόεννον πρέπει τὰ τιλειώσῃ.

άντρογυνοξεχωρίστρα ἡ, άμάρτ. άδρουγυνοξεχω-
ρίστρα Κρήτ. (Ἀποκόρ. κ. ἄ.)

Ἐκ τῶν οὐς. άντρίόγυνο καί ξεχωρίστρα.

1) Ἡ διὰ ραδιουργιῶν προκαλοῦσα τὴν διάζευξιν
άνδρόγυνου Κρήτ. : Ἡ πουτάνα σὰ γεράση εἶναι άδρουγυνο-
ξεχωρίστρα. Συνών. άντρογυνοχωρίστρα (ἰδ. άντρο-
γυνοχωριστής). 2) Κόραξ (διότι, ὅταν οὗτος φαίνεται
ἄνωθεν οἰκίας τινός, πιστεύεται ὅτι θὰ ἀποθάνῃ ὁ ἕτερος
τῶν συζύγων) Κρήτ. (Ἀποκόρ.) Συνών. κόρακας.

άντρογυνοῦσα ἡ, άμάρτ. άδρουγυνοῦσα Ἴμβρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. άντρίόγυνο καί τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-οῦσα. Διὰ τὸ α τοῦ άδρουγυνοῦσα πβ. άντρυανο-
χωρίστρα ἐν λ. άντρογυνοχωριστής.

Ἡ ἀναμιγνυομένη, συναναστρεφομένη μὲ ἄνδρας, ἐπὶ
κορασίων : Φρ. Ἀδρουγυνοῦσις, κουπιλλαροῦσις ! (φωνάζουν
τὰ λοιπὰ κοράσια εἰς τὰ ἀναμιγνύομενα μὲ τοὺς ἄρρενας
παῖδας κοράσια).

άντρογυνούτσικο τό, άμάρτ. άδρουγυνούτσ'κου Θεσσ.
άντρουγνούτσ'κου Μακεδ. (Γκριντ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐς. άντρίόγυνο διὰ τῆς ὑποκορ. καταλ.
-οῦτσικο (ἰδ. -οῦτσικος).

Νεαρὸν άνδρόγυνον : Ἄσμ.

Ἀδρουγυνούτσ'κου τρυφιρὸ κὶ νεοστιφανουμένου
Θεσσ. Συνών. άντρογυνάκι.

άντρογυνοχωρισιά ἡ, άμάρτ. άνδρουγυνοχωρισιά
ΑΠαπαδιαμάντ. Τὰ μετὰ θάνατ. 79

Ἐκ τῶν οὐς. άντρίόγυνο καί χωρισιά. Ὁ τύπ.
άνδρουγυνοχωρισιά καί παρὰ Σομ.

Ἡ διάζευξις συζύγων : Ἐἦτο χήρα καί ἐνδιεφέρετο
δι' ὅλας τὰς ἀλλοτρίας ὑποθέσεις καί μάλιστα διὰ παν-
τρολογήματα, προξενειὰς καί ἐνίοτε άνδρουγυνοχωρισιὰς
ΑΠαπαδιαμάντ. ἐνθ' άν.

